LECTIA 1: Nevoile si resursele

1. Nevoile sunt cerinte obiective ale vietii umane, ale existentei si dezvoltarii la nivelul indivizilor, grupurilor sociale si societatii in ansamblul ei.
Clasificarea nevoilor:
a) dupa geneza:
-nevoi primare
-nevoi secundare
-nevoi tertiare
b) dupa gradul de dezvoltare economica:
-nevoi inferioare
-nevoi superioare
c) dupa nivelul la care se manifesta:
-nevoi individuale
-nevoi de grup
-nevoi sociale
d) dupa frecventa aparitiei:
-nevoi curente
-nevoi periodice
-nevoi rare
e) dupa natura bunurilor folosite:
-nevoi care se satisfac cu bunuri materiale
-nevoi care se satisfac prin servicii

2. Resursele reprezinta totalitatea elementelor care pot fi atrase si utilizate pentru producerea bunurilor economice si serviciilor.

Clasificarea resurselor:
a) dupa natura lor:
-resurse naturale
-resurse umane
-resurse financiare
b) dupa durata folosirii lor:
-resurse neregenerabile
-resurse regenerabile
c) din punct de vedere al volumului:
-nevoi abundente
-nevoi deficitare
d) dupa posibilitatea de recuperare din procesul de productie si consum:
-nevoi recuperabile
-partial recuperabile
-nerecuperabile

3. Bunul este orice element al realitatii care satisface o nevoie umana.
Clasificarea bunurilor:
a) dupa provenienta:
-bunuri libere
-bunuri economice

LECTIA 2: CEREREA

1. Cererea reprezinta cantitatea de bunuri si servicii ce poate fi cumparata, la un anumit pret, intr-o perioada determinată de timp si pe o anumita piata.

Prin însumarea tuturor cererilor individuale în raport cu un bun economic se poate determina cererea totală pentru acel bun. Aceasta exprimă:
-cantitatea maximă dintr-o marfă care, la un anumit preț, este dorită și poate fi cumpărată
-prețul maxim care poate fi plătit pentru cumpărarea unei cantități determinate dintr-un anumit bun

Cererea nu trebuie confundată cu nevoile, deoarece ea nu cuprinde decât nevoile solvabile, în această măsură facându-se, pentru mai multă claritate distincția între:
-cererea solvabilă care reprezintă cererea de bunuri și servicii pentru care cumpărătorii dispun de mijloace de plată
-cererea nesolvabilă care se referă la nevoile care nu au acoperire în veniturile consumatorilor.

2. Clasificarea cererii;
-cererea individuala(optiunile cumparatorului consumator, in functie de variatiile venitului si a pretului)
-cererea de piata(suma cantitatilor solicitate dintr-un anumit bun, la fiecare nivel de pret, cu conditia ca cei care solicita bunul sa ia deciziile lor independent unul de altul)
-cererea totala

3. Relatia de inversa proportionalitate dintre marimea pretului si cantitatea ceruta se numeste legea cererii.

4. Principalii factori care determină modificarea cererii pentru un bun economic sunt:
a) de natură economică:
-modificarea veniturilor consumatorilor
-modificarea prețurilor altor bunuri
b) de natură extraeconomică:
-numarul de cumpărători
-preferințele cumpărătorilor
-anticipările privind evoluția prețului și venitului
-utilitatea economica

Mai putem aminti ca factori și:
-modificarea gusturilor consumatorilor
-urgența cererii
-modificarea structurii populației etc.

Proprietatea cererii de a se modifica în funcție de factorii ce o determină, în special sub influența prețului și venitului se numește elasticitatea cererii.

Intensitatea sau gradul în care semodifică cererea în raport cu modificarea unuia dintre factorii determinanți se poate sesiza prin calcularea coeficientului de elasticitate a cererii.

Coeficientul de elasticitate se determina:
a) in raport de preț; raportul dintre modificarea relativă a cererii(variabila dependenta) si modificarea relativă a pretului(variabila independentă)
Kec/p=-(▲C/C0) : (▲P/P0)

B)in raport cu venitul:
Kec/v=(▲C/C0):(▲V/V0)

5.Clasificarea bunurilor in functie de elasticitatea cererii in functie de prêt:
-bunuri cu cerere elastica Kec/p ≥1
-bunuri cu cerere inelastica Kec/p ≤1
-bunuri cu elasticitate unitara Kec/p =1
-bunuri cu cerere perfect elastica Kec/p→ ∞
-bunuri cu cerere perfect inelastica Kec/p =0

Factorii care determină modificarea cererii funcție de preț:
-ponderea venitului cheltuit pentru un anumit bun în bugetul total al unei familii
-gradul de substituire a bunurilor
-gradul necesității în consum
-durata scursă din momentul modificării prețului

LECTIA 3: Consumatorul si comportamentul sau

Obiectul consumului il constituie bunurile, respective orice elemenent capabil să satisfaca o nevoie.
Bunurile se pot clasifica dupa:
a) modul de acces la ele:
-bunuri libere
-bunuri economice
b) după destinația finală:
-prodfactori
-satisfactori

Piața satisfactorilor este denumită și piața ieșirilor. Ea are ca obiect specific: bunurile de consum respectiv serviciile.

Bunurile de consum reprezintă bunurile economice cu existență corporală, materială pe care indivizii sau familiile le achiziționează pentru utilizare sau consum personal.
Bunurile de consum pot fi clasificate după diferite criterii:
a) după durata de utilizare:
-bunuri de uz curent
-bunuri de uz îndelungat
b) în funcție de materializarea preferințelor în raport cu obiectul acestora:
-bunuri substituibile
-bunuri complementare
-bunuri rele
-bunuri neutre
c) în funcție de calitatea lor:
-bunuri inferioare
-bunuri superioare

Serviciile reprezintă bunurile economice cu existență necorporală, nematerială la care indivizii și familiile lor apelează pentru satisfacerea diferitelor trebuințe.

1. Consumatorul este individul si unitatea economica sau administrativă care efectueaza o operatiune de consum.
Comportamentul consumatorului reprezinta totalitatea actelor decizionale realizata de un individ sau grup, privind achizitionarea si utilizarea de bunuri si servicii in vederea satisfacerii trebuintelor actuale si viitoare.

Consumul constă în folosirea efectivă a bunurilor, verificîndu-se utilitatea acestora, concordanța lor cu trebuințele și cu interesele oamenilor sau ale grupurilor sociale.

2. Utilitatea este capacitatea unui bun de a satisface o nevoie.
Utilitatea economica este satisfactia pe care o simte un consumator prin folosirea unei cantitati determinate dintr-un bun, obtinut pe piata, prin procesul de vanzare cumparare.

Condițiile pentru ca un bun să poată furniza utilitate economică sunt:
-consumatorul nu deține bunul, dar îl dorește și este dispus să facă un sacrificiu economic pentru a-lcumpăra
-consumatorul trebuie să fie convins că bunul îi satisface o nevoie
-consumatorul trebuie să fie capabil să utilizeze bunul respectiv
-consumatorul trebuie să raporteze caracteristicile bunului la nevoile sale

Gradul de satisfacere a trebuințelor poate fi apreciat fie cu ajutorul sistemului cardinal(utilitate cardinală), fie cu ajutorul sistemului ordinal(utilitate ordinală).

Utilitatea poate fi:
-utilitate totala (satisfactia resimtita in urma consumarii tuturor dozelor dintr-un bun de catre un individ intr-o perioada data)
$UT=U1+U2+.....Un= \sum U_i$
-utilitatea marginala(pretuirea pe care un consumator o acorda ultimei doze consumate dintr-un bun economic)
$Umg=\Delta UT/\Delta X$

Gossen(legea utilității marginale 1843) afirma ca: “Marimea intensitatii unei placeri descreste progresiv pana la saturare daca respectiva placere este satisfacuta continuu si neantrerupt.

Utilitatea totală obținută prin cheltuirea unui venit este maximă atunci cînd utilitatea marginală pe unitatea monetară cheltuită este aceeași pentru toate bunurileachiziționate.

Sistemul ordinal de precizare a utilității economice presupune stabilirea unei ierarhii(ordini) între utilitatea diferitelor bunuri.
Utilitatea ordinală are la bază principiile consumatorului rațional și anume:
a)**Principiul comparației**(consumatorul preferă bunul A sau B, sau îi este indiferent între bunul A și B)
b)**Principiul abundenței**(consumatorul preferă bunul care poate fi achiziționat în cantitatea cea mai mare, atunci cînd utilitățile celor două bunuri sunt egale)
c)**Principiul tranzitivității**(dacă consumatorul preferă bunul A față de B și B față de C,atunci el preferă bunul A față de C).

Substitiția reprezintă înlocuirea parțială sau în întregime a unuia sau mai multor bunuri cu unul sau mai multe bunuri, în condițiile obținerii aceleiași utilități sau chiar a unei utilități mai mari.

Corespunzător procesului de substituție,se poate determina rata marginal de substituție(Rmgs), care reprezintă cantitatea necesară dintr-un bun(X) pentru a compensa reducerea cu o unitate a unui alt bun(Y).
Rmsy/x= - (Δx:Δy)

Potrivit legii substituției, pe măsură ce un bun de consum este înlocuit cu un altul,rata marginală de substituție se diminuează. Astfel, fiind considerate două bunuri divizibile, substituirea lor ia forma unei curbe descrescătoare și convexe, numită curba de indiferență.
3. Folosirea resurselor presupune intotdeauna un cost, care se poate exprima sub doua forme;
a) un cost monetar(suma de bani necesara pentru obtinerea unui bun sau serviciu)
b) un cost de oportunitate(se formeaza in procesul alegerii unei variante din mai multe posibile)

Costul de oportunitate ne arata cea mai buna variantă la care se renunta atunci cand ne decidem sa realizam o actiune(sa producem ceva sau sa consumam un anumit bun).

4. Libertatea de alegere a consumatorului este influentata de marimea bugetului si de nivelul preturilor la bunuri si servicii.
Structura bunurilor cumparate este optima cand utilitatea marginala pe unitatea monetara cheltuita(Umg/P) , este aceeasi pentru toate bunurile cumparate, respectandu-se restrictia bugetara.

$B=P(x)\times Qx + P(y)\times Qy$
B-buget
P(x)-pretul lui x
x-cantitatea din x
P(y)-pretul lui y
y-cantitatea din y

Trasaturi ale comportamentului consumatorului:
-sistem complex de manifestari, atitudini, motivatii, decizii
-dezvoltarea trasaturilor individuale ale omului
-determina interactiuni
-sfera comportamentului se largeste datorita dezvoltarii si diversificarii serviciilor atat in sfera comerciala cat si necomerciala

Alegerea consumatorului rațional: Programul de achiziții pe care îl realizează un consumator dat, ce are la dispoziție un venit limitat, iar bunurile pot fi obținute la un anumit preț, trebuie să urmărească cantitatea de utilitate pe unitatea monetară cheltuită, alegerea sa având drept scop maximizarea utilității obținute în urma cheltuirii venitului.

Echilibrul consumatorului nu este constant. Acesta se modifică dacă prețurile bunurile achiziționate sau venitul se modifică, în acest sens fiind puse în evidență două tipuri de efecte, anume efectul de substituție(factor determinant este prețul) și efectul de venit(factor determinant este venitul).

Efectul de substituție reprezintă înlocuirea unui bun cu altul datorită variației prețului unuia dintre ele.

Efectul de venit reprezintă variația consumului dintr-un bun ca urmare a modificării venitului real.

LECTIA 4: Proprietatea

1. Proprietatea exprima raporturile ce se stabilesc intre oameni fata de bunurile materiale, spirituale, etc., raporturi care in sens economic exprima forma sociala de apropiere a bunurilor, iar juridic sunt corespunzatoare conditiilor din societate.

2. Atributele proprietarului:
-posesiunea(dominatia directa a proprietarului asupra bunului obtinut)
-dispozitia(dreptul proprietarului de a dispune asa cum doreste de obiectul detinut in limitele permise de lege)
-utilizarea(dreptul proprietarului de a folosi bunul respectiv)
-uzufructul(dreptul proprietarului de a beneficia de rezultatele obtinute prin folosirea bunurilor aflate in proprietatea sa)

3. Obiectul proprietatii il constituie bunurile economice si resursele naturale.

Subiectul proprietatii il formeaza agentii vietii economice:
a) indivizii(familiile) :
-in cazul in care sunt producatori cumuleaza prin actiunea lor toate atributele proprietatii
-in cazul in care nu sunt producatori directi, ci utilizeaza salariati, ei impart uzufructul

b) sociogrupurile(se constituie prin unirea mai multor indivizi), dau nastere:
- cooperativelor(actioneaza in domeniul produciei, prestarilor de servicii, sau comerciaizarii produselor, in special mediul rural)
- societatile comerciale(firme alcatuite din mai multi asociati)

c) statul(poate avea in proprietate intreprinderi, institutii)

d) organizatiile:
- nationale(apar sub forma uniunilor de intreprinderi sau cooperative)
- internationale(se constituie prin asocierea agentilor economici sau a organizatiilor din doua sau mai multe tari)

4. Forme de proprietate:
a) proprietatea privata(particulara):
-proprietatea particulara individuala mica(sunt bazate pe munca proprie a proprietarului si a familiei)
-proprietatea particulara mijlocie si mare(proprietarul foloseste muncitori salariati)

b) proprietatea publica(se constituie la nivel national, municipal si comunal)
c) proprietatea mixta(apare din combinarea proprietatii private cu cea publica)

5. Libera initiativa este expresia libertatii agentilor economici de a poseda bunuri, de a utiliza si de a dispune de ele si de uzufructul lor.
Libera initiativă presupune:
-libertatea agentilor economici de a folosi cum cred bunurile aflate in proprietatea lor
-libertatea de a-si dezvolta, mentine sau restrange actiunile lor, de a-si asuma riscul
-generarea de initiative, competente si competitive in activitatea economica
-cunoaste cea mai mare dezvoltare in conditiile proprietatii particulare
-implica si raspunderea agentilor economici pentru consecintele deciziilor si actiunilor lor

LECTIA 5: Oferta

1. Oferta reprezinta cantitatea dintr-un bun economic sau serviciu, furnizat pe piata spre vanzare la un anumit pret, intr-o perioada determinată de timp.
Legea ofertei arata ca de cate ori preturile cresc , furnizorii sunt stimulati sa majoreze cantitatea de produse oferite, iar cand preturile scad ei micsoreaza cantitatea de produse oferite.

2. Oferta poate fi:
-pentru un anumit bun economic
-pentru o anumita unitate economica
-oferta totala de piata (suma tuturor cantitatilor oferite de toti producatorii individuali ai bunului oferit pe o piata data $Qt=\sum Qi$

3. Factori care influenteaza oferta:
-pretul de vanzare al produsului respectiv
-pretul factorilor de productie ai ofertei
-starea tehnicii si a tehnologiei
-obiectivele si numarul firmelor producatoare-ofertante
-taxele, impozitele si subventiile
-conditiile naturale si cerintele ecologice

4. Elasticitatea ofertei arata modificarile care intervin in marimea ofertei unui bun economic (serviciu), ca urmare a actiuni factorilor care o influenteaza.

Coeficientul de elasticitate al ofertei in raport cu pretul:
Keo/p= (ΔQ/Qo) ÷(ΔP/Po)
Keo/p- coeficientul de elasticitate al ofertei in raport cu pretul
ΔQ-modificarea cantitatii unui bun ΔP –modificarea pretului unui bun economic
P-pretul initial Q-cantitatea initiala

5. In functie de prêt oferta poate fi:
-oferta elastica, Keo/p≥1
-oferta inelastica, Keo/p≤1
-oferta cu elasticitate unitara Keo/p =1
-oferta perfect elastica, Keo/p →∞
-Oferta perfect inelastica, Keo/p =0

Elasticitatea ofertei masoara raportul dintre modificarea procentuala a cantitatii oferite si modificarea procentuala a pretului sau.
Atunci cand sau acolo unde exista o schimbare a oricaror factori, altul decat pretul, care afecteaza cantitatea de produs pe care firmele doresc sa o aduca pe piata spre vanzare, intreaga curba a ofertei pentru acel bun se va deplasa:
-spre dreapta, daca influenta este pozitiva
-spre stanga, daca influenta este negativă

Elasticitatea ofertei masoara raportul dintre modificarea procentuala a cantitatii oferite si modificarea procentuala a pretului sau.
Trasaturile firmei:
-dispune de un patrimoniu, cu care isi desfasoara activitatea si isi garanteaza creditele
-fiecare firma adopta decizii consistente, ca si cum ar fi compusa dintr-un singur individ
-sunt principalii utilizatori de factori de productie
-iau deciziile motivate de obtinerea unui profit cat mai mare

LECTIA 6 PRODUCĂTORUL

1.Producția este activitatea economică desfășurată de oameni cu scopul de a transforma resursele disponibile din societate corespunzator nevoilor lor, urmărind crearea de bunuri și servicii destinate consumului, în vederea satisfacerii diferitelor categorii de nevoi.

Factorii de productie cuprind totalitatea elementelor care participa la producerea bunurilor economice, reprezentand forma economica pe care o imbraca resursele, ca premisa a activitatii economice de productie.

Factorii de producție pot fi clasificați după:
a) esența lor:
-factori obiectivi
-factori subiectivi
b) după modul de acțiune:

-factori direcți
-factori indirecți
c) după sfera de cuprindere:
-factori comuni
-factori specifici
d) după natura lor:
-factori economici
-factori teritoriali
-factori umani
-factori sociali
-factori informaționali
e) după conținutul acțiunii lor:
-munca
-natura(factori primari)
-capitalul(factor derivat)

Cresterea volumului productiei se realizeaza pe doua căi:
a) pe seama sporirii cantitatii de factori de productie utilizati(dezvoltare de tip extensiv)
b) pe seama imbunatatirii calitatii si eficientei factorialor de productie utilizati(dezvoltare de tip intensiv)

2**. Munca** este o activitate constienta, specific umana, indreptata spre un anumit scop.
Munca este factorul activ(prin muncă are loc combinarea, utilizarea și perfecționarea celorlalți factori deproducție) și determinant(activitatea economică nu este posibilă în absența muncii) al activității economice. Munca este totodată un factor de circulație(constituie obiectul pieței muncii), de repartiție (contribuția cu forță de muncă la activitatea economică se recompensează cu salariul) și de consum(forța de muncă se regenerează prin consumul de bunuri și servicii).

Factorul munca are o determinare cantitativa si una calitativa:
a) Determinarea cantitativa a factorului munca se refera la volumul de munca de un anumit fel, consumat in procesul de productie; volumul este dat de numarul de lucratori folositi si de timpul de munca consumat, exprimat in om-ore sau om-zile.
b) Determinare calitativa a factorului munca, se refera la specializarea, gradul de calificare, experienta in productie si productivitatea fiecarui lucrator.
Resursele de muncă ale unei țări sunt determinate de populația totală(PT) a acesteia, format din următoarele grupe:
-populația aptă de muncă(PA)
PA=PT-PI
-populația activă disponibilă(PAD)
PAD=PA-PAND
-populația ocupată(PO)
PO=PAD-PANO

3. Natura reprezinta ansamblul elementelor natural brute, care sunt atrase si folosite pentru producerea bunurilor materiale si serviciilor.
Trasaturi specifice factorului natural “pământul”:
-este un element natural preexistent, neprodus de om
-este un element durabil si regenerabil
-este limitat ca intindere

-este principalul mijloc de productie in agricultura

4. Capitalul este format din totalitatea bunurilor rezultate din procesele de productie anterioare, care sunt folosite pentru crearea altor bunuri materiale si servicii destinate vanzarii in scopul obtinerii de profit.
Capitalul, dupa modul in care participa la activitatea economica, se imparte in:
1)Capitalul fix este acea parte a capitalului tehnic care participa la mai multe cicluri economice, se consuma treptat si se inlocuieste periodic, dupa mai multi ani de utilizare; pe parcursul utilizarii, capitalul fix suporta un proces de uzura si anume:
-uzura fizică(consta in diminuarea treptata a capacitatii de functionare a elementelor capitalului fix, datorita folosirii indelungate in productie, precum si a actiuni distructive a agentilor naturali)
-uzura morala apare sub incidenta progresului tehnic si consta in deprecierea elementelor capitalului fix, datorita aparitiei unor masini si utilaje noi, cu performante tehnice si economice superioare
2) Capitalul circulant reprezinta acea parte a capitalului tehnic, care participa la un singur ciclu de productie, transmitandu-si integral valoarea asupra noului produs in cadrul aceluiasi ciclu de productie.

$K=KF+KC$

$A_{KF}=KF/t$

$R_{AKF}= (A_{KF}/KF)*100$

$K_{consumat}=KC+A_{KF}$

$K_{CONSUMAT}$=Costuri materiale
$Cmt=A_{KF}+KC$

K- capital
KC-capital circulant
KF-capital fix
AK_F-amortizarea capitalului fix
t-timp ; R_{AKF}-rata amortizarii

J.B.Say în lucrarea Tratat de economie politică, consider că la producerea bunurilor și serviciilor participă numai trei factori: munca, natura și capitalul. Acești factori de producție sunt numiți factori tradiționali, însă lângă aceștia se manifestă și neofactorii(întreprinderea, întreprinzătorul, abilitatea întreprinzătorului, informația, tehnologiile, progresul tehnologic).

5. Teoria obiectiva a valorii(A.Smith, D.Ricardo, K.Marx)arata ca marimea valorii bunurilor/marfa este data de cantitatea de munca cheltuita pentru producerea bunurilor respective, cuprinzandu-se munca vie si munca incorporată in mijloacele de productie consumate.
Teoria subiectiva a valorii(K.Menger), cunoscuta si sub denimirea de teorie marginalista, care pune la temelia valorii de schimb utilitatea si anume utilitatea marginala; ca atare, un bun are o valoare mai mare sau mai mica decat altul, cu cat este mai mult sau mai putin util.

6. Combinarea factorilor de productie reprezinta un mod specific de unire a factorilor de productie, privit sub aspect cantitativ, calitativ si structural. Combinarea prezinta doua aspecte: tehnic si economic.

a) sub aspect tehnic, combinarea factorilor de productie este specifica fiecarui proces de productie care presupune unirea resurselor de munca cu elemente de capital tehnic specific domeniului respectiv.
b) sub aspect economic, combinarea factorilor de productie trebuie sa conduca la obtinerea unui profit cat mai mare cu costuri minime.

7. Factori care influenteaza deciziile de combinare a factorilor de productie:
-natura activitatii desfasurate(are la baza diviziunea muncii)
-cererea finala de bunuri si servicii a consumatorilor
-conditiile tehnice si tehnologice
-aplicarea ultimelor cuceriri ale managementului si marketingului
-condițiile financiare ale firmei
-caracteristicile pieței factorilor de producție
-abilitatea întreprinzătorilor

8. Combinarea se bazeaza pe mai multe premise si conditii:
a) divizibilitatea(posibilitatea de fractionare, de impartire a unui factor de productie in unitati mici si omogene, fara a-i afecta calitatea)
b) adaptabilitatea este capacitatea de asociere a unei unitati dintr-un factor de productie cu mai multe unitati din alt factor de productie.
c) complementaritatea este procesul prin care se determina raporturile cantitative, calitative si structural ale factorilor de productie, utilizati intr-un proces de productie.
d) substituibilitatea reprezinta posibilitatea de a inlocui o cantitate determinată dintr-un factor de productie, cu o cantitate determinată dintr-un alt factor de productie , in conditiile realizarii aceluiasi volum de productie.

9. Rata marginala de substitutie reprezinta cantitatea suplimentara dintr-un factor de productie Δx, necesara pentru a compensa reducerea cu o anumita unitate a unui alt factor Δy, astfel incat productia sa ramana constanta.

$Rms_{y/x} = -(\Delta x : \Delta y)$

Legea randamentelor neproportionale arata ca la cresterea progresiva a cantitatii dintr-un factor folosit, celalalt(sau ceilalti) factor ramand constant, productia totala sporeste mai intai intr-o proportie mai mare dacat factorul variabil, iar apoi mai mica decat acesta.

LECTIA 7

1.Costuri.
1.1. Costul de productie reprezinta totalitatea cheltuielilor pe care le face producatorul pentru producerea si desfacerea unui volum de productie dat sau volum de servicii efectuat.
Costul de productie reprezinta suma cheltuielilor pe care le suporta fiecare producator pentru a-si procura sursele sau factorii de productie necesari pentru desfasurarea procesului de producere si de desfacere a produselor.

Costul de productie este o componentă a pretului de vanzare al bunului economic.

P=Cp+Pr
P- pretul de vanzare
Cp-costul de productie
Pr-profit

Cheltuielile de productie, dupa natura lor se impart in cheltuieli materiale si cheltuieli salariale.

Cp=Cmt+Cs
$Cmt=Cm+A_{kF}$

Cp- costul de productie
Cmt- cheltuieli materiale totale
Cs - cheltuieli salariale
Cm- cheltuieli cu materialele si materiile prime
A_{kF}- amortizarea capitalului fix

1.2. Costul de productie se imparte in:

a) costul global al productiei(CG) – cuprinde ansamblul cheltuielilor corespunzatoare unui volum de productie dat; acesta poate fi:
-cost fix(CF), include cheltuielile facute de unitatea economica independent de volumul productiei
-cost variabil(CV), include cheltuieli care se modifica proportional cu volumul productiei
-cost total(CT), este constituit din suma costurilor fixe si a celor variabile

b) costul mediu (unitar)- se obtine prin raportarea costului total la productia obtinuta, si poate fi:
-costul fix mediu (CFM), se calculeaza ca raport intre costurile fixe globale si productia obtinuta
CFM=CF/Q
-costul variabil mediu (CVM), se calculeaza ca raport intre costurile variabile globale si productia obtinuta
CVM=CV/Q
-costul total mediu (CTM), se calculeaza ca raport intre costurile totale si productia obtinuta
CTM=CT/Q= (CF+CV)/Q=CFM+CVM

c) costul marginal(Cmg), reprezinta sporul de cheltuieli totale antrenat de obtinerea unei unitati suplimentare de produs sau serviciu
$Cmg=\Delta CT/\Delta Q$
Daca $\Delta Q=1$ atunci $Cmg=\Delta CT$
Daca CF=CT, atunci $Cmg=\Delta CV$

1.3 Reducerea costului de productie se realizeaza prin:
-achiziționarea factorilor de producție necesari cu prețuri cât mai mici
-reducerea stocurilor
-reducerea consumului de materii prime și materiale

-reducerea cheltuielilor cu salariile pe unitatea de produs, prin creșterea mai rapidă a productivității muncii în raport cu salariile
-micșorarea cheltuielilor de exploatare a salariilor
-reducerea cheltuielilor administrative
-economii la cheltuielile de dezvolatre
-reducerea cheltuielilor de desfacere
-diminuarea cheltuielilor de publicitate

Randamentul de scară exprimă modul în care evoluează producția pe termen lung atunci cînd se mărește cantitatea de factori de producție folosiți.
Situații:
-randamentele de scară sunt crescătoare dacă volumul producției se mărește într-o proporție superioară celei în care cresc cantitățile de factori de producție utilizați, în acest caz fiind obținute așa numitele economii de scară
-randamentele de scară sunt constante atunci când unei măriri proporționale a factorilor de producție îi corespunde o creștere proporțională a producției
-randamentele de scară sunt descrescătoare atunci cînd volumul producției se mărește într-o proporție mai mică decât cea în care crește volumul factorilor deproducție utilizați.

2.Productivitatea.
2.1.Productivitatea exprima eficienta(randamentul) cu care sunt combinati si utilizati factorii de productie in procesul de producere a bunurilor economice si a serviciilor.
W=Q/FPu
Q-productia obtinuta

FPU-factorii de productie utilizati

Dinamica productivitatii se masoara cu ajutorul indicelui de dinamica, calculat ca raport intre productivitatea din perioada curenta(W1) si productivitatea din perioada de baza(W0).
$I_{1/0}=(W_1/W_0)*100$

2.2.Formele productivitatii:
a)din punct de vedere al nivelului activitatii:
-W la nivel de intreprindere, sectie sau loc de munca
-W la nivel de ramura
-W la nivelul intregii economii nationale
b)dupa forma de exprimare:
-W fizica(reala)
-W valorica(monetara)
c)dupa modul de calcul al indicatorilor:
-W medie
-W marginala
d)din punct de vedere al ariei de cuprindere a indicatorilor:
-Wpartiala(productivitatea unui singur factor de productie-munca, pamantul sau capitalul, ceilalti factori ramanand neschimbati)
-W globala

2.3.Productivitatea muncii:
-W medie a muncii se calculeaza ca raport intre productia totala Q si cantitatea de munca utilizata W=Q/T
-W marginala a muncii reprezinta suplimentul de productie Q obtinut ca rezultat al utilizarii unei cantitati suplimentare de munca T, in conditiile in care ceilalti factori raman constanti

2.4.Productivitatea capitalului – exprima eficienta cu care este consumat factorul de productie capital si se determina ca productivitate medie si productivitate marginala.
-W medie a capitalului –raportul dintre productia obtinuta si capitalul utilizat
Wmk=Q/K

-W marginala a capitalului reprezinta sporul de productie obtinut ca urmare a utilizarii unei cantitati suplimentare de capital, ceilalti factori ramanand constanti
Wmgk=ΔQ/Δk

2.5.Productivitatea pamantului:
-W medie a pamantului- raportul dintre productia obtinuta si suprafata de teren utilizata
Wmp=Q/P

-W marginala a pamantului- exprima eficienta ultimei unitati de teren atrase si utilizate in activitatea economica, se determina ca raport intre variatia absoluta a rezultatelor si variatia absoluta a suprafetei de teren utilizate
Wmgp=ΔQ/ΔP

2.6.Productivitatea globala.
-W globala medie
Wgm=Q/(T+K+P)

-W globala marginala
Wgmg= ΔQ/(ΔT+ΔK+ΔP)

2.7.Factorii cresterii productivitatii:
-factori naturali
-factori tehnici
-factori economici
-factori psihologici
-factori sociali

3.Profitul.

3.1.Profitul este un venit rezidual, determinat ca diferenta intre pretul de vanzare al unui bun si costurile sale totale de productie.
Profitul are doua forme:
-profitul normal, obisnuit sau ordinar, este acea parte a profitului total care revine intreprinza-torului ca remunerare sau recompensa pentru factorii proprii de productie utilizati in activitatea economica respectiva

-profitul supranormal, caruia i se mai spune si profitul economic, reprezinta acea parte a profitului total care depaseste profitul normal

3.2.Functiile profitului:
-factor motivational
-permite cresterea economica
-expresia eficientei si reusitei economice
-functie de analiza si control asupra activitatii firmelor

3.3.Masa profitului este suma totala a profitului obtinut de o intreprindere, de un agent economic sau la nivelul ramurii sau economiei nationale intr-o perioada de timp.
Rata profitului, caracterizeaza marimea relativa a acestuia, determinandu-se ca raport procentual intre masa profitului, pe de o parte, si capitalul folosit sau cifra de afaceri, pe de alta parte.
Rata profit =(Profit total/Capital)*100
Rata profit =(Profit total/Cifra de afaceri)*100
Rata profit =(Profit total/Costul total)*100

Marimea si rata profitului depinde de:
-marimea pretului de vanzare al produselor respective pe piata
-nivelul costului marfii sau serviciilor
-structura produselor si serviciilor realizate de intreprindere
-viteza de rotatie a capitalului
-modul cum se imparte valoarea produsului intre posesorii factorilor de productie

4.Eficienta economica.
4.1.Eficienta economica se exprima ca un raport intre rezultatul activitatii, exprimat prin valoarea bruta sau neta a productiei obtinute si efortul depus exprimat prin cantitatea/valoarea fac
torilor de productie utilizati.

4.2.Indicatorii eficientei economice:
a**)randamentul factorilor de productie**

Rfp=Valoarea productiei(Venitul)/Consumul de factori

b)consumul specific de factori
Csp.f.=(Consumul de factori)/(Val.productiei)

c) rentabilitatea intreprinderii
Ri= (Profit/Capital)*100
Ri=(Profit/Cifra de afaceri)*100

d) productivitatea muncii

LECTIA 9

1. Piata este :
-spatiul economic in care se desfasoara activitatea economica a agentilor economici
-locul de intalnire al agentilor economici
-locul de intalnire al ofertei cu cererea
-locul de manifestare a concurentei
-locul unde se formeaza pretul

Functiile pietei:
-realizeaza legatura dintre productie si consum
-verifica legatura dintre intentiile de cumparare si de vanzare
-reprezinta mâna invizibila
-determina preturile si cantitatile de echilibru

2. Formele pietei:
a) dupa natura elementelor tranzactionate:
-piata bunurilor de consum si a serviciilor
-piata fortei de munca
-piata monetara
-piata financiara
-piata valutara

b) dupa momentul realizarii tranzactiilor:
-piata la vedere
-piata la termen

c) dupa natura concurentei:
-piata cu concurenta perfecta
-piata cu concurenta imperfectă

3. Concurenta **reprezinta confruntarea dintre agentii economici de acelasi fel, in vederea realizarii pe piata a propriilor interese in conditii de libertate economica.**

Functiile concurentei:
-stimuleaza progresul
-diferentiaza agentii economici
-cresterea eficientei
-salubrizarea vietii economice
-favorizeaza consumatorul fara a sacrifica interesele producatorului

4. Formele concurentei:
a) dupa instrumentele folosite in lupta concurentiala:
***concurenta loiala**
***concurenta neloiala**

b) dupa posibilitatea satisfacerii intereselor agentilor economici:
***concurenta perfecta**
***concurenta imperfecta**

c) dupa subiectii cererii si ofertei:
***concurenta intre producatori**
***concurenta intre cumparatori**
***concurenta intre producatori si cumparatori**

5. Piata cu concurenta perfecta **este acea piata care dispune de:**

-atomicitatea cererii si ofertei(agentii cererii si ofertei sunt numerosi cu forta economica redusa astfel incat nu pot influenta semnificativ cererea si oferta
-omogenitatea perfecta a produselor
-transparenta perfecta(ambii agenti dispun de informatii complete despre piata bunului respectiv)
-mobilitatea perfecta a factorilor de productie(libera circulatie a factorilor de productie, neexistand restrictii cu privire la accesul la ei)
-intrarea si iesirea libera de pe piata

6. Formele pietei cu concurenta imperfecta:

a) <u>piata cu concurenta monopolistica</u>:
-atomicitatea cererii si ofertei
-agentii economici nu pot influenta piata
-diferentierea produselor
-multiple posibilitati de alegere
-grad inalt de satisfacere a cererii

b) <u>piata cu concurenta oligopol</u>:
-atomicitatea cererii
-numar mic de producatori
-fiecare ofertant poate influenta prin deciziile sale piata

c) <u>piata cu concurenta monopol</u>:
-oferta concentrateă in mana unui singur producator
-pretul este controlat de firma monopolista

d) <u>piata de tip oligopson</u>:
-oferta provine de la un numar mare de producatori cu putere economica mica
-cumparatori putini cu putere economica mare

<u>Piata de tip monopson</u>:
-un singur comparator care controleaza autoritar pretul

7. Strategii concurentiale:

a) strategia efortului concentrat(efort concentrat spre obtinerea supremației in vanzarea unui produs, asupra unei anumite piete de desfacere, asupra unei clientele etc.)
b) strategia elitei(strategia Mercedes-aducerea pe piata a unui produs de exceptie)
c) strategia costurilor(strategia japoneza- preturi mici datorita costurilor mici)